

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arene kannattaa taiteen perusopetuksen kokonaisuudistusta. Uudistus selkeyttää järjestelmää, vahvistaa osaamisen läpinäkyvyyttä ja turvaa koulutusjatkumon varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Yksi 50 opintopisteen oppimäärä (noin 1 350 tuntia opiskelijan työmäärää) on kannatettava ratkaisu, koska se selkeyttää järjestelmää ja vahvistaa osaamisen läpinäkyvyyttä.

Opetussuunnitelman perusteisiin tulee kirjata selkeät etenemispolut: ammatillisesti suuntautunut polku, harrastamisen polku sekä monitaiteinen polku.

Muutosesitys: määritellään opetussuunnitelman perusteissa kolme etenemispolkua sekä mitoituksen ja tunnistamisen periaatteet. Perusteisiin sisällytetään ammatillisesti suuntautunut polku, harrastamisen polku ja monitaiteinen polku. Perusteisiin liitetään mitoitustaulukko, jossa esitetään opintopisteen ja opetustunnin vastaavuus, polkukohtaiset osaamistavoitteet sekä osaamisen arvioinnin ja tunnustamisen periaatteet toisen asteen ja korkeakoulutuksen suuntaan.

Perustelu: selkeät polut tekevät rakenteesta läpinäkyvän ja tukevat osaamisen tunnistamista sekä sujuvia siirtymiä.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan muutetuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Muutosesitys: täsmennetään yhteistyötä koskevaa säännöstä lisäämällä esimerkkiluettelo yhteistyötahoista. Koulutuksen järjestäjän tulee tehdä yhteistyötä tämän lain mukaisten järjestäjien sekä muiden toimijoiden, kuten korkeakoulujen (ammattikorkeakoulut ja yliopistot), opettajankoulutusyksiköiden, vapaan sivistystyön toimijoiden, kuntien ja järjestöjen kanssa.

Perustelu: esimerkkiluettelo selkeyttää lain soveltamista ja ohjaa yhteistyötä käytännön kehittämistoiminnaksi, ei pelkäksi konsultoinniksi. Tämä tukee opetuksen laatua ja siirtymien sujuvuutta.

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Muutosesitys: määritellään opetussuunnitelman perusteissa kolme etenemispolkua sekä mitoituksen ja tunnistamisen periaatteet. Perusteisiin sisällytetään ammatillisesti suuntautunut polku, harrastamisen polku ja monitaiteinen polku. Perusteisiin liitetään mitoitustaulukko, jossa esitetään opintopisteen ja opetustunnin vastaavuus, polkukohtaiset osaamistavoitteet sekä osaamisen arvioinnin ja tunnustamisen periaatteet toisen asteen ja korkeakoulutuksen suuntaan.

Perustelu: selkeät polut tekevät rakenteesta läpinäkyvän ja tukevat osaamisen tunnistamista sekä sujuvia siirtymiä.

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ei erillistä lausumaa.

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ei erillistä lausumaa.

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lisätään pykälään täsmentävät lauseet, jotka kytkevät järjestämisen laatuun, yhteistyöhön ja koulutusjatkumoon:

Koulutuksen järjestäminen perustuu opetussuunnitelman perusteisiin ja hyväksyttyyn paikalliseen opetussuunnitelmaan. Opetusta antaa 20 §:n mukaisen kelpoisuuden omaava henkilöstö. Järjestäjän tulee huolehtia turvallisista, saavutettavista ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisista fyysisistä ja digitaalisista oppimisympäristöistä, mukaan lukien ruotsinkieliset palvelut. Järjestäjän tulee tehdä tarkoituksenmukaista yhteistyötä korkeakoulujen kanssa (10 §, 11 §) erityisesti harjoittelun, opettajien täydennyskoulutuksen ja yhteisten oppimisympäristöjen toteuttamisessa. Järjestäjän tulee järjestää osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menettelyt sekä ohjaus, joka tukee siirtymiä toisen asteen ja korkeakoulutuksen suuntaan (3 §, 16 §). Toimintaa seurataan laadunhallintajärjestelmällä, joka sisältää opiskelijapalautteen keruun ja tulosten julkisen raportoinnin. Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan 18 §:n periaatteita.

Perustelut:

Täsmennykset varmistavat, että koulutuksen järjestäminen kiinnittyy selkeästi opetussuunnitelmaperustaiseen toimintaan, kelpoiseen henkilöstöön ja laadunhallintaan. Korkeakouluyhteistyön nimenomainen maininta tekee 10 ja 11 §:n linjauksista toimeenpantavia arjessa: harjoittelu, täydennyskoulutus ja yhteiset oppimisympäristöt toteutuvat järjestelmällisesti koko maassa. Saavutettavuus- ja kieliperiaatteet sekä digitaaliset ympäristöt lisäävät yhdenvertaisuutta. Osaamisen tunnistamisen ja ohjauksen kirjaaminen tukee sujuvia siirtymiä toisen asteen ja korkeakoulun suuntaan. Laadunhallinnan ja tietosuojan täsmennykset vahvistavat läpinäkyvyyttä ja oikeusturvaa ilman, että järjestäjille syntyy tulkinnanvaraisia velvoitteita.

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Korkeakoulujen näkökulmasta taiteen perusopetuksen uudistuksen onnistuminen edellyttää, että lakiin säädetään korkeakoulut, mukaan lukien ammattikorkeakoulut ja opettajankoulutusta tarjoavat yksiköt, vastuutehtävän kelpoisiksi toteuttajiksi. Lisäksi korkeakoulut on nimettävä nimenomaisiksi yhteistyötahoiksi taiteen perusopetuksen valtakunnallisissa ja alueellisissa ohjaus- ja kehittämisrakenteissa.

Näin varmistetaan pedagogisen kehittämisen jatkuvuus, opettajien osaamisen vahvistuminen ja oppimisympäristöjen laatu koko koulutusjatkumossa. Kelpoisuustodistuksen myöntämisoikeus tulee kirjoittaa korkeakouluille, jotta myös ammattikorkeakoulut voivat todeta kelpoisuuden aloilla, joilla niillä on koulutusvastuu. Tämä lyhentää reittejä opettajuuteen, tukee työvoiman saatavuutta ja parantaa alueellista yhdenvertaisuutta.

Muutosesitys: täsmennetään yhteistyötä koskevaa säännöstä lisäämällä esimerkkiluettelo yhteistyötahoista. Koulutuksen järjestäjän tulee tehdä yhteistyötä tämän lain mukaisten järjestäjien sekä muiden toimijoiden, kuten korkeakoulujen (ammattikorkeakoulut ja yliopistot), opettajankoulutusyksiköiden, vapaan sivistystyön toimijoiden, kuntien ja järjestöjen kanssa.

Perustelu: esimerkkiluettelo selkeyttää lain soveltamista ja ohjaa yhteistyötä käytännön kehittämistoiminnaksi, ei pelkäksi konsultoinniksi. Tämä tukee opetuksen laatua ja siirtymien sujuvuutta.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Korkeakoulujen näkökulmasta taiteen perusopetuksen uudistuksen onnistuminen edellyttää, että lakiin säädetään korkeakoulut, mukaan lukien ammattikorkeakoulut ja opettajankoulutusta tarjoavat yksiköt, vastuutehtävän kelpoisiksi toteuttajiksi. Lisäksi korkeakoulut on nimettävä nimenomaisiksi yhteistyötahoiksi taiteen perusopetuksen valtakunnallisissa ja alueellisissa ohjaus- ja kehittämisrakenteissa.

Näin varmistetaan pedagogisen kehittämisen jatkuvuus, opettajien osaamisen vahvistuminen ja oppimisympäristöjen laatu koko koulutusjatkumossa. Kelpoisuustodistuksen myöntämisoikeus tulee kirjoittaa korkeakouluille, jotta myös ammattikorkeakoulut voivat todeta kelpoisuuden aloilla, joilla niillä on koulutusvastuu. Tämä lyhentää reittejä opettajuuteen, tukee työvoiman saatavuutta ja parantaa alueellista yhdenvertaisuutta.

Keskeistä on säätää korkeakoulut kelpoisiksi toimijoiksi vastuutehtävässä (11 §) ja kelpoisuustodistusten myöntäjiksi (24 §), varmistaa yhden oppimäärän malliin selkeät etenemispolut

sekä vahvistaa yhteistyö, tietojen käytön ohjeistus, laatukannusteet rahoitukseen ja ruotsinkielisen TPO:n kehittäminen.

Muutosesitys: lisätään pykälään 1 momenttiin maininta korkeakouluista kelpoisina toimijoina sekä 2 momenttiin nimenomainen yhteistyövelvoite. Opetus ja kulttuuriministeriö voi myöntää vastuutehtävän koulutuksen järjestäjälle tai korkeakoululle, mukaan lukien ammattikorkeakoulut ja opettajankoulutusta tarjoavat korkeakoulut, jolla on tehtävän hoitamiseen riittävä toiminnallinen, taloudellinen ja pedagoginen valmius. Vastuutehtävän haltijan tulee toteuttaa ja kehittää tehtävää tiiviissä yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Perustelu: korkeakoulut ovat taiteenalojen opettajien keskeisiä kouluttajia ja pedagogisen kehittämisen lähteitä. Nimenomainen kelpoisuus ja yhteistyövelvoite varmistavat, että opettajien täydennyskoulutus, harjoittelurakenteet, yhteiset oppimisympäristöt sekä kaksikieliset ratkaisut toteutuvat yhdenvertaisesti koko maassa.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoituksella on ohjattava yhteistyötä: uudistettu VOS-järjestelmä on tervetullut, mutta siihen tulee liittää erillinen kannustin TPO–korkeakoulu-yhteistyölle (opettajankoulutus, harjoittelu, yhteiset oppimisympäristöt).

Kaksikielisyys tulee tuoda näkyviin rahoituksen kriteereissä: ruotsinkielisen TPO:n kehittäminen on kirjattava osaksi vastuutehtävää ja rahoitusperusteita.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Opetusta antaa 20 §:n mukaisen kelpoisuuden omaava henkilöstö. Henkilöstörakenteen tulee kattaa opetuksen lisäksi oppimisympäristöjen suunnittelu ja turvallisuus, opiskeluhuollon kanssa tehtävä yhteistyö sekä saavutettavuuden varmistaminen.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa. Täydennyskoulutus ja harjoittelun ohjaus toteutetaan yhteistyössä korkeakoulujen, erityisesti opettajankoulutusta tarjoavien ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen,

kanssa. Koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä korkeakoulujen myöntämät mikro-osaamiset osaksi täydennyskoulutusta.

TKI-yhteys. Henkilöstölle mahdollistetaan osallistuminen soveltavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan hankkeisiin sekä työelämä- ja taiteilijajaksoihin osana työaikaa opetuksen laadun kehittämiseksi.

Kielitaito ja kaksikielisyys. Henkilöstön kielitaitoa kehitetään siten, että palvelut ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi alueellisen tarpeen mukaan; järjestäjä huolehtii kielikoulutuksesta.

Tietosuoja ja turvallisuus. Henkilöstölle järjestetään säännöllinen tietosuoja-, turvallisuus- ja yhdenvertaisuuskoulutus; henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan 18 §:n periaatteita.

Perustelut:

Henkilöstö on TPO:n laadun keskeinen tekijä. Kelpoisuusvaatimusten selkeä kytkeä 20 §:ään varmistaa osaamistason ja yhdenvertaiset käytännöt. Järjestäjän velvoite suunnitelmalliseen osaamisen kehittämiseen ja yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa turvaa ajantasaisen pedagogiikan, vahvistaa harjoittelun ja mentoroinnin rakenteita sekä lyhentää polkuja opettajuuteen aloilla, joilla on osaajapula. Mikro-osaamiset tuovat joustavuutta täydennyskoulutukseen ja TKI-osallistuminen siirtää kehittämis- ja innovaatio-osaamista suoraan opetukseen. Kaksikielisyyden ja saavutettavuuden huomioiminen sekä säännöllinen tietosuoja- ja turvallisuuskoulutus tukevat oppimisympäristöjen laatua, opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa. Tämä kokonaisuus toteuttaa Arenen tavoitetta vahvistaa koulutusjatkumoa ja taata laadukas, turvallinen ja saavutettava opetus koko maassa.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arene kannattaa pykälää edellyttäen, että oppilaaksi ottamisen periaatteet tukevat yhdenvertaisuutta ja sujuvia siirtymiä. Pykälää ja sen perusteluja on täsmennettävä seuraavasti.

Läpinäkyvyys ja yhdenvertaisuus: valintaperusteet, mahdolliset soveltuvuskokeet ja aikataulut julkaistaan etukäteen. Menettelyjen tulee olla syrjimättömiä ja saavutettavia, myös ruotsiksi.

Osaamisen tunnistaminen: aiempi osaaminen ja opinnot tunnistetaan sekä siirtymät toiseen oppilaitokseen mahdollistetaan ilman tarpeettomia esteitä.

Jatkuvuus ja joustavuus: mahdollistetaan eri ikä- ja taitotasolle sopivat sisääntulot ja siirtymät pykälän 3 §:n oppimäärälinjauksen kanssa johdonmukaisesti.

Yhteys jatko-opintoihin: perusteluissa todetaan, että oppilaaksi ottamista koskevat käytännöt tukevat etenemistä toisen asteen ja korkeakoulujen suuntaan; tähän liittyen OPH ohjeistaa valtakunnallisesti menettelyt, jotka kytkeytyvät yhteishakuun ja jako-opintoihin.

Tietosuoja: hakuprosessin tietojen käsittelyssä noudatetaan tarkoitussidonnaisuutta ja minimointia. OPH antaa tätä koskevat yhtenäiset ohjeet.

Arene katsoo, että näillä täsmennyksillä 14 § tukee osaamisen kehittymistä, alueellista ja kielellistä yhdenvertaisuutta sekä koko koulutusjatkumon toimivuutta.

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ei erillistä lausumaa.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Oppimäärän ja polkujen kirjaaminen opetussuunnitelman perusteisiin sekä mitoituksen ja arvioinnin läpinäkyvyys tukevat siirtymiä toisen asteen ja korkeakoulun suuntaan.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Muutosesitys: täsmennetään tarkoitussidonnaisuutta laissa ja annetaan OPH:lle valtuus ja velvoite antaa sitovat ohjeet. Tietojen käsittelyssä noudatetaan tarkoitussidonnaisuutta ja tietojen minimointia. Opetushallitus antaa sitovat ohjeet tietojen käytöstä yhteishakua, jako opintoihin hakeutumista ja oppimispolkujen seurantaa varten sekä varmistaa ohjeiden yhteensopivuuden tietosuojasääntelyn kanssa.”

Perustelu: yhtenäinen, tietosuojaa kunnioittava ohjeistus tukee siirtymien seurantaa, nopeuttaa ohjautumista ja vähentää hallinnollista kuormaa.

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ei erillisArene kannattaa säännöstä edellyttäen, että arviointi kytketään selkeästi koulutusjatkumon seurannan ja laadun kehittämisen rakenteisiin. Arvioinnissa tulee mitata ainakin seuraavat kokonaisuudet: oppijoiden siirtymät toisen asteen ja korkeakoulutuksen suuntaan sekä osaamisen tunnistamisen toteutuminen opettajien osaamisen kehittäminen ja korkeakoulukumppanuuksien vaikuttavuus, mukaan lukien harjoittelurakenteet ja yhteiset oppimisympäristöt saavutettavuus ja alueellinen kattavuus sekä ruotsinkielisen taiteen perusopetuksen kehittyminen.

Arvioinnin koordinaatiossa hyödynnetään kansallista arviointiviranomaista ja opetushallintoa, ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti niin, että tiedolla johtaminen tukee rahoitusmallin laatukannusteita ja vastuutehtävän kehittämistä.tä lausumaa.

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Voimaantulo tulee ajoittaa oppilaitoslogiikkaan: 1.8.2027 (tai viimeistään 1.1.2028), jotta opetussuunnitelmatyölle ja toimeenpanolle jää riittävä aika. Tämä mahdollistaa myös kelpoisuusmenettelyjen ja kumppanuuksien hallitun käyttöönoton.

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Uudistettu VOS-järjestelmä on tervetullut. Malliin tulee lisätä laadullinen kannustin, joka palkitsee TPO–korkeakoulu-yhteistyötä (opettajien täydennyskoulutus, harjoittelurakenteet, yhteiset digitaaliset oppimisympäristöt) sekä huomioida kaksikieliset ratkaisut. Tavoitteena on ohjata vaikuttavaan yhteistyöhön ja vahvistaa saavutettavuutta.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kelpoisuustodistuksen myöntämisoikeus tulee kirjoittaa korkeakouluille, jotta myös ammattikorkeakoulut voivat todeta kelpoisuuden aloilla, joilla niillä on koulutusvastuu. Tämä lyhentää reittejä opettajuuteen, tukee työvoiman saatavuutta ja parantaa alueellista yhdenvertaisuutta.

Muutosesitys: korvataan kelpoisuustodistuksen myöntäjää koskeva viittaus "yliopistoihin" viittauksella "korkeakouluihin". Taiteen alan koulutusta järjestävä korkeakoulu voi todeta henkilön kelpoiseksi antamaan tässä laissa tarkoitettua taiteen perusopetusta. Korkeakoulu voi tarvittaessa edellyttää soveltuvuuden osoittamista erillisessä kokeessa.

Perustelu: ammattikorkeakouluilla on useilla taiteen aloilla koulutusvastuu ja asiantuntemus. Muutos edistää osaajapulan lieventämistä, lyhentää kelpoistumispolkuja ja vahvistaa alueellista yhdenvertaisuutta.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Oppimäärä ja etenemispolut tulee kirjata OPH:n perusteisiin: ammatillisesti suuntautunut polku, harrastamisen polku ja monitaiteinen polku. Perusteisiin liitetään mitoituksen ja arvioinnin läpinäkyvä kuvaus, jotta osaaminen on tunnistettavissa ja tunnustettavissa toisen asteen ja korkeakoulun suuntaan.

Tietojensaanti ja ilmoitusoikeus: OPH antaa sitovat ohjeet tietojen käytöstä yhteishakuun, jako-opintoihin ja oppimispolkujen seurantaan GDPR-yhteensopivasti.

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

"Yleinen kommentti":

Arene kannattaa taiteen perusopetuksen kokonaisuudistusta ja esittää täsmennyksiä, joilla turvataan koulutusjatkumo sekä ammattikorkeakoulujen ja opettajankoulutusta tarjoavien korkeakoulujen rooli. Keskeistä on säätää korkeakoulut kelpoisiksi toimijoiksi vastuutehtävässä (11 §) ja kelpoisuustodistusten myöntäjiksi (24 §), varmistaa yhden oppimäärän malliin selkeät etenemispolut sekä vahvistaa yhteistyö, tietojen käytön ohjeistus, laatukannusteet rahoitukseen ja ruotsinkielisen TPO:n kehittäminen. Voimaantulon tulee ajoittua 1.8.2027 (viimeistään 1.1.2028), jotta toimeenpano voidaan toteuttaa laadukkaasti ja yhdenvertaisesti koko maassa.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry